

Қазақстан

БҰҰ БЖКБ Ұлттық кеңсесі

Мемлекеттік заң босқындардың мүдделерін **қорғап**, олардың қызығушылықтарын **ескеруін** және босқындардың **жергілікті ықпалдастығын қолдауын** қамтамасыз ету

Азаматтығы жоқ тұлғаларды **анықтау және қорғау**, сондай-ақ **азаматтығы жоқтықты алдын алу** үшін билік мекемелеріне қолдау көрсету

Азаматтық және босқындар туралы ұлттық заңдарды **халықаралық үлгіге сәйкестендіруге** жәрдемдесу

фото: UNHCR/ Kazakhstan

DAFI (Альберт Эйнштейннің неміс академиялық босқындар бастамасы) стипендиялық бағдарламасы, Фариза сияқты босқын студенттерге жергілікті университеттерде оқуға және оларды қабылдаушы қауымдастықтың дамуына үлес қосатын білікті мамандар бола отырып, өз әлеуетін жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Негізгі көрсеткіштер (2023 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша)

1,150

Босқындар мен пана іздеушілер

Ауғанстаннан (520), Украинадан (551) және басқа елдерден.

8,569

азаматтығы жоқ тұлғалар

оның ішінде 7706 азаматтығы жоқ тұлға Үкіметте және 863 азаматығы белгісіз тұлға БҰҰ БЖКБ тіркеуінде тұр.

Қазақстандағы қызмет БҰҰ БЖКБ-ның Қазақстан, Қырғызстан, Түркіменстан және Өзбекстандағы Өкілдігі негізінде үйлестіріледі. 2023 жылы БҰҰ БЖКБ төрт елдегі босқындарды, пана іздеушілерді және азаматтығы жоқ адамдарды қорғау үшін 6,4 миллион доллар қажет етеді. 2023 жылдың 28 ақпанындағы жағдайға сәйкес операцияны қаржыландыру 17% құрайды.

БАЙЛАНЫСТАР

Ханс Фридрих Шоддер, Орталық Азия бойынша өкіл, shodder@unhcr.org

Ирина Билялова, Ұлттық кеңсенің басшысы, bilyalov@unhcr.org

Марико Холл, Сыртқы байланыстар жөніндегі кеңесші, hallma@unhcr.org

Босқындарды қорғау

Босқындардың көпшілігі Қазақстанда жылдар бойы, тіпті ондаған жылдар бойы тұрып жатыр. Олар жергілікті тілде сөйлейді, көбісі Қазақстан азаматтарымен туыстық байланыста. Дегенмен, тұрақты тұру мәртебесі болмаса, олар көптеген әлеуметтік-экономикалық құқықтарға және Қазақстан Республикасы азаматтығын алуға қол жеткізе алмайды.

Қазақстан [1951 жылғы Босқындардың мәртебесі туралы конвенцияға](#) және оның [1967 жылғы Хаттамасына](#) қатысушы мемлекет болып табылады. Босқындар туралы конвенцияға өзінің міндеттемесін растай отырып, 2019 жылғы [Босқындар жөніндегі жаһандық форумда](#) Қазақстан босқындарға ИКАО стандартындағы машинада оқылатын конвенцияның жол жүру құжаттарын беруге міндеттенді.

БҰҰ БЖКБ босқындар мен пана іздеушілер қашуға мәжбүр болған адамдар ретінде аумаққа және өз құқықтарына қауіпсіз қол жеткізуі үшін, пана беру рәсімдерін күшейту және шекара қызметінен жауапты билікке бағыттаудың әділ және тиімді механизмін құру үшін үкіметпен жұмыс жасайды.

БҰҰ БЖКБ барлық босқындардың білім, денсаулық сақтау және жергілікті ықпалдастықты қоса алғанда, осы шарттарда қарастырылған құқықтар мен қызметтерге қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін мемлекеттік заңнаманы жақсартуды қолдайды.

Азаматтығы жоқ тұлғалардың мәселесін шешу

Заңды жеке куәлігі болмаса, азаматтығы жоқ тұлғалар көбінесе білім, денсаулық сақтау, жұмысқа орналасу және қозғалыс еркіндігі сияқты негізгі құқықтар мен қызметтерге қол жеткізу барысында қиындықтарға тап болады. БҰҰ БЖКБ серіктестермен бірлесе отырып, азаматтары анықталмаған адамдарды анықтау және құжаттандыру және азаматтығы жоқ адамдардың көбеюінің алдын алу үшін үкіметке қолдау көрсетеді.

2014 жылы «Азаматтығы жоқтықты тоқтатуға арналған #IBelong» жаһандық науқаны басталғаннан бері Қазақстан тұлғаның азаматтықты анықтау жүйелерін енгізді, барлық балалардың туу кезінде тіркелуін және ата-анасының заңды мәртебесіне қарамастан туу туралы куәлік беруін қамтамасыз ету үшін заңнамаға өзгерістер енгізді және 13 000-ға жуық азаматтығы жоқ тұлға азаматтық дәрежесіне ие болды.

БҰҰ БЖКБ ұлттық азаматтық және азаматтығы жоқтық туралы заңдарды халықаралық үлгілерге сәйкестендіруге қолдау көрсетуін жалғастырады және Қазақстанның [азаматтығы жоқтық туралы 1954 және 1961 жылғы конвенцияларына](#) қосылуын қолдайды.

БҰҰ БЖКБ -ның босқындар және азаматтығы жоқтық туралы Қазақстан ұлттық заңнамасының талдауын оқыңыз

Серіктестермен жұмыс

Үкіметтік әріптестер қатарына Сыртқы істер, Ішкі істер, Әділет, Денсаулық сақтау, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау, Білім және ғылым министрліктері, сондай-ақ Шекара қызметі, Қазақстанның Адам құқықтары жөніндегі комиссиясы және Адам құқықтары жөніндегі уәкіл аппараты кіреді.

БҰҰ БЖКБ азаматтық қоғаммен, соның ішінде Адам құқықтары және Заң үстемдігі жөніндегі Қазақстан халықаралық бюросымен, Қазақстанның Қызыл Жарты Ай Қоғамымен және «Сана Сезім» әйелдер бастамаларының құқықтық орталығымен, сондай-ақ Қазақстандағы академиялық және жеке сектормен тығыз серіктестікте жұмыс істейді.

БҰҰ Елдік тобының және [БҰҰ Тұрақты даму ынтымақтастығы шеңберіндегі Қазақстандық бағдарламасының](#) мүшесі ретінде БҰҰ БЖКБ босқындардың, пана іздеушілер мен азаматтығы жоқ адамдардың Қазақстанның [Тұрақты даму мақсаттарынан](#) қалыс қалмауын қамтамасыз ету үшін БҰҰ және даму серіктестерімен, халықаралық қаржы институттарымен және басқа да мүдделі тараптармен белсенді түрде әрекеттеседі.

Донорларымызға алғыспен

БҰҰ БЖКБ Қазақстандағы Ұлттық кеңсеге, сондай-ақ мақсатсыз және икемді қаржыландыру донорларына, соның ішінде: Бельгия | Дания | Еуропалық Одақ | Германия | Ирландия | Нидерланды | Норвегия | Корея Республикасы | Швеция | Швейцария | Америка Құрама Штаттарына тікелей жарналары үшін алғыс білдіреді

БҰҰ БЖКБ: Германиядағы **жеке донорлардың көрсеткен маңызды үлесін жоғары бағалайды**

 reporting.unhcr.org/kazakhstan

 twitter.com/UNHCR_Cent_Asia

 facebook.com/unhcr.ca

БҰҰ БЖКБ босқындар мен пана мәселелері бойынша ақпаратқа немесе кеңеске мұқтаж кез келген адам үшін электрондық пошта мен «сенім телефондарын» жүргізеді. Қашуға мәжбүр болған адамдар негізгі байланыс контактілерін және жаңартылған ақпаратты help.unhcr.org/centralasia сайтынан таба алады.